СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 301. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 27. грудня, 1928. VOL. XXXVI. No. 301. Jersey City, N. J., Thursday, December 27, 1928. THREE CENTS.

ГУВЕР ВЕРТАЄ ПРЯМО ДО ВАШИНГТОНУ

ВІДКЛАДАЄ ДАЛЬШУ ПОДОРОЖ, МАБУТЬ НАЗНАЧИТЬ ЧЛЕНІВ БУДУЧОГО КАБІНЕТУ І ВИРІШИТЬ НАДЗВИЧАЙНУ СЕСІЮ КОНГРЕСУ.

З КОРАБЛЯ ЮТА, 25. жовтня. — Вибраний президент Герберт Гувер рішений був вернути зі своєї подорожі по Середущій і Полудневій Америці до Флориди і тут відпочивати, а потім виїхати ще до Мексика і Куби. Плян той треба було в останній хвилі змінити. Гувер не поїде на разі до Флориди, а поверне до Вашингтону, щоби полагодити важні урядові справи щодо назначення будучих членів кабінету та скликання надзвичайної сесії в справі допомоги фармерам.

КУЛИДЖ НА СВЯТОЧНИХ ФЕРІЯХ.

ОГЛЯНУВ СВЯТОЧНІ ДАРУНКИ І ВІДІХАВ НА ОСТРОВИ САПЕЛЬО, ДЕ КОЛИСЬ ГУЛЯЛИ ПІРАТИ.

З ПОЇЗДУ, в дорозі до островів Сапельо, Джорджія, 25. грудня. — Президент і Миссис Кулидж покинули на самі свята Вашингтон і виїхали на святочний відпочинок на острови Сапельо, на яких колись жили еспанські пірати, а де тепер має пречудку, в еспанськім стилю побудовану палату Говард Е. Коффин, дітройтський промисловець. Президент є саме гостем Коффина.

БАТЛЕР ПРО ЗАКОНИ І ДОБРОБУТ.

ЗВЕРТАЄТЬСЯ ПРОТИ БІГОТЕРІЇ І ПУСТИХ, ДЕМАГОГІЧНИХ КЛИЧІВ.

НЮ ЙОРК, 25. грудня. — У рапорті, що його виготовив Никлас Батлер, як президент Колюмбійського університету, присвячено багато місця теперішнім законам. Батлер каже, що треба перевести основну ревізію тих законів, бо раз, їх забагато, а по друге, є повно таких, що не є відповідними, а навіть нерозумними. Не треба більше законів, а тільки пошани до законів.

Батлер говорить ще і про демократизм. Каже, що демократія пройшла велику дорогу, але ще доведеться їй іти довго по тернистім шляху, заки осягне свій ідеал. Бо на кождім кроці треба ще боротися з біготерією, як це ми бачили при послідних виборах. Ще всюди невіжество, нетолеранція, партійність і егоїзм.

Д-р Батлер звернув ще увагу і на добробут. Каже, що він криє в собі велику небезпеку, а то задоволення з того, що є, і лінь. А суспільність вимагає стремління до щораз досконалшого.

ПРОТИ МАСОВИХ РОЗСТРІЛІВ.

МЕКСИКО СИТІ, 25. жовтня. — Новий президент Еміліо Портес Хіль хоче навчити Мексиканців більшої пошани життя людини. По тій причині видав розпорядження, яким забороняє масові розстріли, які практиковано супроти ворохобників. Кождого ворхобника має судити суд, а розстріл може наступити допера по запавшім смертнім вироку.

СКОРИСТАВ НА ПРОГИБІЦІЇ.

ВИГРАВ НАГОРОДУ В СУМІ $25,000, ЯКІ ДІСТАВ ЗА НАЙКРАЩИЙ ПЛЯН ФОРСОВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

НЮ ЙОРК, 25. жовтня. — Майор Честер П. Миллс, бувший федеральний прогибіційний адміністратор на округ Ню Йорк, одержав $25,000 титулом нагороди Дюранта за найкращий плян переведення в життя закона Волстеда.

До конкурсу зголосилося 23,230 осіб, а предложено аж 64,000 проектів. З того 6,996 осіб домагалося заострення форсування прогибіції, 3,388 станули на тім, що теперішній прогибіційний апарат добрий, а 3,608 предложило нові способи адміністрації. 5,340 осіб заявилося за модифікацією акту Волстеда.

СВЯТКУВАЛИ В ТЮРМІ.

НЮ ЙОРК, 25. грудня. — Новий поліційний комішенер Гвейлен далі не попускає. Мимо залогів не випустив з тюрми більшої части бандитів, котрих приловлено перед самими святами. Переслухання зачне з ними допера по святах. А тимчасом переводяться нові арешти. Гвейлен заявив, що Ню Йорк уже не буде більше раєм для бандитів.

КВАРАНТАНА ДЛЯ КОТІВ.

НЮ ЙОРК, 25. грудня. — Урядники Гвайт Стар Лайн заявили, що Англія ухвалила закон, що всі коти, які прибувають зі Злучених Держав, мусять перебути шість-місячну кварантану.

ТАКИ ПРИЙДЕ ДО ПОРОЗУМІННЯ.

ВЖЕ И БОЛІВІЯ ВІДПОВІЛА.

ВАШИНГТОН, 25. грудня. — Панамериканська Конференція вже може приступити до мирових пертрактацій і годити Болівію з Парагваєм. Болівія згодилася на мировий суд і заявила, що піддасться рішенню.

ПІЯНСТВО ЗРОСТАЄ.

МОЛОДЖ ЗАПИВАЄТЬСЯ, ЯК НІКОЛИ.

НЮ ЙОРК, 25. грудня. — Ліґа Поміркованости подає в своїм звіті за 1928 рік, що піянство на загал зростає. Люде пють тепер так, як і перед прогибіцією. Найбільше нещасте лежить у тім, що запивається молодь. Найбільше піянствують в т. зв. сухих сеїтах.

Всі ті твердження оперті на поліційних звітах.

ЗГОРІВ ГОТЕЛЬ І 6 ЛЮДЕЙ.

АКРОН, Огайо, 25. грудня. — Жертвою огню, що захопив Парк готель, згинуло шість осіб, а 7 було тяжко попалених. 80 осіб винесено з кімнат серед диму й огню.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!

Велике Свято в Тебе! Ясна хвиля на тернистому шляхові Твойого життя — хвиля, що гордістю серце Твоє сповняє, віру в могутні Твої сили будить, сили кріпить і єднає, Твої надії соняшними проміннями сповиває. Сеж Свято побіди Твойого великого Духа — сеж 60-ліття життя й праці Твойого найстаршого Товариства „Просвіта".

Сеж великий всенародній Ювилей культурної праці — Ювилей довгої і важкої боротьби з безпросвітною темрявою, що Твою національну і людську гідність вбивала, шлях поступу і знання ґранітними скелями перед Тобою загороджувала, Тебе власника чорноземи, дівочих лісів, великих скарбів Твоєї прадідної землі на наймита й жебрака зводила. **Ювилей творчої праці** для Тебе, Народе, і з Тобою.

Шістьдесять літ тому горстка молодих ідейних людей засновує „Просвіту"! — горстка, але міцна вірою у конечність і спасенність своєї праці до глибин своєї душі пройнята високою ідеєю: **Через Просвіту до Воскресення!**

І ця ідея несеться за мури Львова в наші містечка і села. Підбиває собі серця усіх верств народу, лине високо понад кордони фізичного насилля, з грудкою батьківської землі мандрує на чужину за гори-океани.

В українському народі знаходить пошану і зрозуміння, бо тільки освіта, тільки культура може дати народові ту велику моральну силу, що чуда творить, що будить ту національну обєднану творчу міць, яка постійно і певно веде нарід вперед і все вперед аж до найвищого, найяснійшого його ідеалу.

А за шістьдесять літ горстка просвітних робітників розростається в тисячі. Перші слабі кроки перемінюються в могутній зорганізований похід систематичної, пляновой, доцільної праці на усіх ділянках народнього життя.

З „Просвіти" родяться наші економічні і торговельні установи, рідне шкільництво, руханково-спортові товариства.

І „Просвіта" як Матір у великій пошані серед своїх дочок та внуків, які свідомі того, що їхній розвиток і сила залежні від тої великої виховної і культурно-освітньої праці, що її далі веде „Просвіта".

І Ти, Український Народе, гордий на своє Товариство, а Товариство горде на Тебе. Ти гордий і вдячний за велику 60-літню працю. Але праця „Просвіти" ще не скінчена, роля ще не відіграна.

І „Просвіті" спочити не вільно!

Її праця має стати ще живіша, ще ширша, ще міцніша!

А з неї має вирости нове обновлене покоління — нова доля!

Та се залежить тільки від Тебе, Український Народе. Покажи у 60-ліття „Просвіти" силу свого духа, покажи, що Ти не тільки створив „Просвіту", але й любиш її і вона Тобі потрібна.

Дай доказ своєї високої культури, національної свідомости, розуміння своїх потреб і обовязків!

Скажи могутнє слово, що „Просвіта" у тяжких своїх хвилях на Тебе все числити може. Що вона зіниця Твого Ока, кров Твого Серця, душа Душі Твоєї.

Величаво й гідно обійди це Велике Національне Свято!

Нехай не буде в Тебе ні одної людини, що в ювилейному році не сталаб членом Товариства!

Зложи ювилейний дар „Просвіті", **дар княжий,** гідний Великого Народу і великих потреб товариства!

Хоч Ти ніколи не жалів нічого для „Просвіти", і хоч скрутний в Тебе час — відніми собі ще сей раз від уст і дай змогу жити і стануги „Просвіті" на тій висоті, на якій хочеш її бачити.

„Просвіта", цеж Твоя доля, історія Твойого життя, Твоє ясне майбутнє, Твоє життя. Ти живеш „Просвітою", а вона Тобою!

Нехай жеж „Просвіті" з її ювилеєм прибудуть моральні і матеріяльні сили — на добро й щастя Народу!

Хвала, вдяка і слава Українському Народові. — Хвала, вдяка і слава „Просвіті". У Львові, в шістьдесяту річницю Товариства „Просвіта".

ЗА ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА":

Д-р Іван Брик, голова; **Василь Мудрий,** секретар.

ЗА ЮВИЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ:

Юліян Романчук, почесний Президент Комітету.

Д-р Іван Брик, д-р Кость Левицький, д-р Іван Раковський, д-р Богдан Гнатевич, Михайло Галущинський, Володимир Децикевич, Осип Навроцький, інж. Юліян Мудрак, інж. Юліян Павликовський, д-р Василь Щурат, д-р Михайло Коцюба, д-р Волод. Ревюк, Іван Кваcниця.

СТРАЙК РОБІТНИКІВ НА БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ПІДПРИЄМСТВІ.

„Комуніст" подає, що на тартаку коло Житомира застрайкували робітники, домагаючись од адміністрації поліпшення умов праці.

ЗАМАХ НА ПОХІД ПІДЧАС СВЯТ РЕВОЛЮЦІЇ.

Підчас урочистої дефіляди червоної армії в річницю революції вибух пожар у т. зв. домі совітів у Москві. Кажуть, що то через вибух бомби.

ЦІННА ЗНАХІДКА.

Шведський мандрівник Свен Гедін знайшов у пустині в Монголії 30 кістяків потвори динозавра, що жив на землі десятки міліонів років тому. Такої старої знахідки динозавра ще не було.

ПОЗНАНЬ УЖЕ ДУМАЄ ПРО ВІЙНУ.

В Познані мають у найближчім році приступити до будови величезного льоху, котрий служитиме схованком для цивільної людности в разі війни і бомбо-газової атаки.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПОЛЬСЬКИХ ЗВІРСТВ.

PROTEST AGAINST POLISH OUTRAGES.

BRIDGEPORT, CONN., UKRAINIANS PROTEST POLISH OUTRAGES.

The Bridgeport Telegram, of Friday, December 7, 1928, reported:

LOCAL UKRAINIANS DELIVER PROTEST.

Society Sends Message to Kellogg Asking His Aid in Polish Situation.

A protest against cruelty on the part of the Polish government to the Ukrainian people in Poland was made at a meeting of the Ukrainian Sick Benefit society at its clubrooms on Beach street Thursday night, attended by about 150 members.

A message to Secretary of State Frank B. Kellogg at Washington asking him to exert his influence to alleviate the suffering of Ukrainians was drawn up.

The formal protest sent to Mr. Kellogg is as follows:

Hon. Frank B. Kellogg,
Secretary of State,
Washington, D. C.

Honorable Sir:

The Ukrainian Sick Benefit society of the Ukrainian National Association at its montly meeting held December 5 at 34 Beach street, Bridgeport, Conn., hereby protests against merciless persecution of Ukrainian people by the Polish government. A Polish mob provoked a riot at Lemberg on November 1, 1928, which was utilized by the Polish government for ruthless oppression of Ukrainian people.

We implore you to use your influence with the Polish government to alleviate the sufferings of our people under Polish rule.

Joseph Wolk, President;

Michael Halkewicz, Secretary.

АРЕШТУВАННЯ ЗЛОДІЙСЬКОЇ БАНДИ В БОРИСЛАВІ

На днях арештовано в Бориславі цілу банду злодіїв. Доказано їм 18 більших вломів і грабункові напади. Загальна сума шкоди перевищує 30,000 зол. п.

ТРОЦЬКОМУ ПОЛЕКШИЛИ ЗАСЛАННЯ

СТАЛІН ДОЗВОЛИВ ЙОМУ ПЕРЕЇХАТИ З МАЛЯРІЙНОГО КЛІМАТУ ДО ОДНОГО З КАВКАЗЬКИХ ЛІЧНИЧИХ МІСЦЬ.

БЕРЛІН (Німеччина), 26. грудня. — Комуністична газета „Фольксвілле" повідомляє, що по відомостям з Москви Сталін дозволив Троцькому змінити місце заслання. До цього часу Троцький був на засланню в місті Вірному, що лежить в нездоровому малярійному кліматі аж на китайському кордоні.

Від довшого часу він сильно терпить на малярію. Недавно газета „Фольксвілле" друкувала листа від Радека, в якім той говорив про загрожений стан життя Троцького й домагався, щоб його перевели в місцевість зі здоровим кліматом.

Російські комуністичні кола вважають, що дозвіл Троцькому переїхати в ліпший клімат являється бажанням Сталіна полагодити свій конфлікт з Троцьким. Пропозиції порозуміння вже роблено Троцькому не раз, але той уперто відмовлявся.

АРЕШТОВАНО УГОРСЬКИХ ФАШИСТІВ.

ПОЛІЦІЯ АРЕШТУВАЛА 21 ОСІБ, АЛЕ ПІЗНІШЕ ЗВІЛЬНИЛА ЇХ. ХОТІЛИ ЗАМІСЦЬ ТЕПЕРІШНЬОГО УРЯДУ ПОСТАВИТИ ФАШИСТІВСЬКИЙ.

БУДАПЕШТ (Угорщина), 26. грудня. — На передодні Різдва будапештенська поліція арештувала фашистів, що мали на гадці силою повалити уряд графа Бетлена, щоб на його місце поставити свій фашистівський уряд. На чолі змови стояли два дрімно мало відомі провідники: Дан та Шрейер.

Вже кілька тижнів поліція слідкувала за цими двома особами та за їх товаришами. Коли поліція вияснила, що вони стоять на чолі організації, яка збирає фонди на урядження повстання, щоби повалити уряд, то тоді вона перевела арешти.

Газети, хоч і вважають цей заговір поважним, всеж думають, що переведення в життя плянів перевороту було лише мрією небагатьох фантастів.

ПРИЗНАННЯ ЛІТВІНОВА.

БРАТ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО КОМІСАРЯ КАЖЕ, ЩО ВІН ВИДАВАВ ФАЛШОВАНІ ВЕКСЛІ З НАКАЗУ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО УРЯДУ.

ПАРИЖ (Франція), 26. грудня. — Арештований тут за шахрайства брат радянського комісаря Літвінов-Валлах говорить, що векслі, які тепер большевики визнають за фальшиві, він видавав тоді, коли був у берлінській большевицькій торговельній делеґації. Робив це він на приказ уповновласненого від комуністичного інтернаціоналу Турова. Всі гроші, отримані по цим векслям в сумі 200 тисяч англійських фунтів, вжиті комуністичним інтернаціоналом на пропаганду комунізму серед африканських нігрів.

Крім того Літвінов-Валлах зложив письменну заяву, в якій виявляє ще більше шахрайств комуністичного інтернаціоналу, як наприклад фальшування червонців і т. д.

НЕ ЗНАЛИ СВОГО БОГАЦТВА

КАРТИНА ВЕЛИКОЇ ВАРТОСТИ ВИСІЛА ДОВГІ РОКИ НА СТІНІ СЕЛЯНСЬКОЇ ХАТИ.

ВІГО (Еспанія), 26. грудня. — Бувший журналіст Лема, мандруючи по Еспанії, зайшов у провінцію Ґаліція. Оглядаючи старі оселі, він поступив до одної старої хати, де жила давня селянська родина.

Тут він звернув увагу на стару картинку, що висіла на стіні. При близчім розгляді виявилося, що це картина роботи знаменитого маляря Рембрандта, надзвичайно високої вартости.

Картину перенесено до академії мистецтва. Лема сподівається, що уряд купить її у старих властителів для музею.

РІЗДВО В МОСКВІ.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА АНТИРЕЛІГІЙНУ ПРОПАГАНДУ, НАСЕЛЕННЯ СВЯТКУЄ.

МОСКВА (СССР), 26. грудня. — Більшість населення готується святкувати Різдво по старому календарю. Лише „Жива Церква" святкує по новому й вчора відбулися різдвяні Служби Божі в церквах „Живої Церкви".

Багато підприємств були замкнені на свята. Не зважаючи на заборону, населення накупило ялинок не меньше як минулого року.

ЗНОВУ БУДІВЕЛЬНА КАТАСТРОФА.

ПАРИЖ (Франція), 26. грудня. — У військовій гарматній школі в місті Сомір скоївся обвал. 7 робітників убито, а 3 тяжко покалічено й нема надії, що вони залишаться живими. 5 інших робітників ледви вратувалися від загибелі.

ЩЕ ОДНА ЖЕРТВА.

ПАРИЖ (Франція), 26. грудня. — Поповнив самогубство 66-літній Руже. Це вже третя жертва, що поповнила самогубство в звязку з шахрайством авантурникси Гано.

Руже стратив усе своє майно на акціях, які він купив у Гано, що видавала спеціяльну газету з порадами купувати „дуті" акції. Довірчивість і жадоба скорої наживи коштує рівні особи понад 20 міліонів долярів, які вложено в акції Гано.

ЧЛЕН ПАРЛЯМЕНТУ ПОМЕР З ПИЯТИКИ.

ЛОНДОН (Англія), 26. грудня. — Спур, робітничий депутат англійського парляменту, помер наглою смертю. Синього говорять, що батько багато пив горівки.

Медичний огляд мертвого показав, що помер з надмірного вжиття алькоголю.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES, Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N

ВІДСТУП МАЙНЕРСЬКОЇ ЮНІЇ

Уряд центрального пенсилвенійського дистрикту майнерської юнії оголосив свою пропозицію нової угоди між майнерами та підприємцями, яка певно здивує не тільки робітників, але й ціле американське громадянство.

У сій пропозиції уряд дистрикту предкладає властителям копалень угля далеко йдучі уступства. Так звану Джексонвильську угоду, що становила так довгий час основу угод і страйків майнерів, тепер закидає самий таки майнерський уряд. Самий майнерський уряд пропонує обниження робітничої заплати на 15 до 25 процентів. Робітники малиби добровільно згодитися на мирові суди та зректися права відклику від рішення мирового суду. Право найму й відправи робітника має спочивати виключно в руках підприємців.

Маємо тут перед собою незвичайно важну здачу позиції зорганізованим робітництвом. Здачу сю виправдує уряд дистриктової юнії потребою самої організації. Кажуть урядники, що в тому окрузі в час війни було 55,000 юнійних робітників. З того часу до тепер число робітників зменчилося до одної четвертини первісного числа. Значить, організація розбита. Щоби її вратувати від остаточної заглади, дистриктові урядники пропонують власне отсю згоду з властителями копалень.

Поза сим виясненнєм є ще очевидно дальші, глибші причини. Є загальне обнижуваннє числа майнерів, обмежуваннє майнерської праці, замиканнє менче поплатних копалень. Попри те йде щораз далі поширюючеся вживаннє копальняної машинерії, яке мусіло відбитися на обкроєнню робітничої заплати.

Однак, попри всі ті економічні причини є ще одна причина, політична причина, про котру уряд майнерської юнії не згадує. Американські юнії саме ведуть сліпо реакційну політику, відпекуючися від усякої участи в політичній акції. Наслідки сеї політики показуються власне в таких хвилях, коли робітничі юнії своєю „економічною" організацією не можуть задержати старі добутки або осягнути нові. Через сю безполітичну політику приходиться юніям, себто зорганізованим робітникам, терпіти тяжкі втрати. І терпіти будуть так довго, поки робітничі юнії не додумаються до того, до чого вже додумалися англійські юнії, що колись теж трималися неполітичної політики.

Д-р Кирило Трильовський.

СВЯТО В ПАМЯТЬ ПОК. ПОСЛА ІВАНА САНГУЛЯКА В КАРЛОВІ

I.

У моїй довголітній практичній роботі межи селянством пізнав я не лиш тисячі селян і селянок, але і кілька десяток справді **визначних** поміж ними людий.

Були це головно люди, що пізнавши на власній шкірі всі злидні селянського життя і застановляючись над головними причинами тих злиднів — приходили до певних практичних висновків та старалися потім запізнати з ними свою темну селянську братію

І треба з натиском піднести, що всьо то були передовсім **самоуки,** люди, що з народної школи винесли лише знанне читання та писання, а дальші відомости про світ і людий здобули собі лише при помочи читання часописей, брошур та книжок. — Але поміж дуже визначними селянськими діячами, знав я кількох, навіть цілковитих анальфабетів, котрі однак давали собі друковане слово читати в голос своїм дітям, або взагалі близько до себе стоячим людям.

Тут мушу нагадати передовсім славного колись **Грицька Запаренюка** з Волчковець, снятинського повіту. Перворядний вічевий бесідник в своїй арґументації, він був знаний на покутських вічах у вісімдесятих і ще в девятьдесятих роках, а зійшов з політичної сцени не так через старість, — він виглядав старше, як був в дійсности, — але через це, що оглух. Через це не міг брати участи в публичних дискусіях.

Чудово представив спосіб його арґументації покійний **д-р Єронім Калитовський** в думі, написаній з нагоди соймових виборів в Снятинщині 1888 року. На великий жаль, дума та і доси ще не появилася в друку.

Другим таким незвичайним народним бесідником, хотя анальфабетом, був рівнож вже покійний **Михась Крикливець** зі снятинського передмістя Балки. Між ним, а Запаренюком заходила однак та ріжниця, що той послідний був бесідником наївним і тою власне наївністю брав за серце, тоді як Крикливець (його звали Михасем, хотя дожив сімдесять літ віку) був чоловіком — помимо свого анальфабетизму — інтелігентним! У своїх промовах він однак ніколи не уживав чужих, незрозумілих слів, а говорив все ясно й зрозуміло, а нераз навіть з наміром наївно, немов то він, як „простий чоловік" не знає добре, о що йде. В дійсности знав він дуже добре, а в ситуації політичній так краєвій як і загальній був він все дуже добре зорієнтований. Була це заслуга головно його письменного сина, котрий йому всі важнійші часописи правильно на голос перечитував.

Михась Крикливець був понадто незвичайно зручним тактиком, одним словом: талантом політичним першої сорти.

Годі мені тут вичислювати всіх визначнійших знаних мені селян-політиків. Згадати мушу **Івана Бородайкевича,** знаменитого орґанізатора Товмаччини у вісімдесятих і девятьдесятих роках минувшого століття; **Павла Лаврука** та **Николу Петрука** з Коломийщини та славного **Юру Соломійчука-Юзенчука** з Жабя. Цему послідному посвятив я осібну студію у видаваній мною у Відни (1921 р.) „Чорногорі" Всьо то люди, котрі віграли визначну ролю в орґанізації та освідомленню нашого селянства на Покуттю, та взагалі на Підгірю.

Але всеж таки одним з найбільше визначних селян-діячів був померший 5. червня 1927 р. **Іван Сандуляк, Луки,** що походив з Карлова, снятинського повіту. Був він двома наворотами послом до галицького сойму 1908 р. і 1913 р. і то першим разом поборов він звісного маршалка-угодовця о. Мандичевського в Надвірнянщині, а другим разом також маршалка — кабзана (вірменина) Мойсу в Снятинщині. В 1919 р. був Іван Сандуляк членом Укр. Національної Ради в Станиславові і з її рамени також членом Трудового Конґресу в Києві.

Іван Сандуляк причинився дуже визначно до просвіти і політичного освідомлення у своїм ріднім селі, і він то власне разом зі мною (тоді матуристом) і з тамошним ґімназистом Миколою Кейваном (тепер священиком) заложив перед сорок чотирма роками народну читальню в Карлові. Перші загальні збори відбулися рівно перед 44 роками на другу Богородицю, а була це взагалі перша сільська народна читальня в снятинському повіті.

Можна отже собі представити, як мене утішили запросини виголосити реферат про Івана Сандуляка на устроєнім недавно в Карлові святі в честь його намяти!

Як звісно, наші галицькі Українці не відзначаються надто великою вдячністю для своїх громадянських діячів. Щоби ще за життя їх висказати їм в якийнебудь спосіб признаннє, про це в Галичан взагалі нема мови і під цим оглядом далеко краще стоять діла у Наддніпрянців. І вже за велику ласку треба вважати, коли бодай по смерти якого народного діяча Галичани додумаються, що преці, хотя би вже лиш з уваги на молоде покоління, треба би якось у видимий спосіб почтити громадянську заслугу помершого. Та і це лучається дуже рідко коли, і ось нпр. така знана партія, як національно-демократична, чи словом бодай тепер коли згадає про таких своїх визначних діячів, як М. Петрицький, Тимко Старух або хоч-би Евген Олесницький та Данило Танячкевич?! (Правда й це, що за їх життя тої партії ще не було, зглядно вона инакше звалася). Самого намальовання в календарі ще замало, а впрочім — той перший — навіть і тої чести по смерти не доступив.

Як то кажуть Німці: Мурин зробив свою повинність, то може собі піти пріч!

Сам факт устроєння торжественних горожанських поминок власними співгромадянами в честь Івана Сандуляка дуже мене зворушив. Бо-ж сталося це власне тепер, коли під чужим і злобним режімом так много всілякого паскудства між нашим народом вилізе на денне світло.

Село Карлів лежить над Прутом і представляє, коли дивитись на нього з другого, високого берег , на котрім лежить Усте, дуже мальовничий вид. Повно в нім зелені, а гарні білі хатки його мешканців окружені пишними левадами та садками. На левадах багато кукурудзи та сонячників, що, як звісно, ще й у вересни задержують свіжу зелень. Карловяне впрочім ведуть інтензивну рільну господарку і штучні навози спроваджують ваґонами. Так вони, як ще більше мешканці сусідного Видинова, управляють багато цибулі і ведуть нею визначну торговлю.

Це й не диво, що добробут Карловян є значний: ще десять літ перед основаннєм читальні запроваджено в Карлові тверезість, а то старанням пок. **о. Воєвідки,** котрого память Карловяне й доси шанують.

Поминальне свято в честь пок. посла Івана Сандуляка відбулося в гарнім „Народнім Домі", що стоїть коло величавої, мурованої, в византійськім стилю збудованої церкви.

Саля Народного Дому простора, стіни оббиті на долині гладкими й чистими дошками, сцена простора з гарною занавісою, намальованою таки Карловянином, що студіює тепер у мистецькій академії в Кракові. Його кисти і портрет Івана Сандуляка, що висів на задній стіні сцени. На салі ряди гарних і дуже чепурних крісел і лавок. Враження загальне: чистота і порядок, якими наші Народні Доми та читальні не лиш по селах, але і по містах не все грішать.

Програма свята складалася з ряду співів та продукцій капелі. І хор і капеля виступали під проводом місцевого дириґента Василя Кейвана (Дмитра), котрий багато праці вложив, щоби продукції випали справді вдатно. В[illegible] і сам володіє дуже гарним барітоном і велика шкода, що він не має відповідних матеріяльних засобів, щоби дальше обр[illegible]тися в співі.

Коло устроєння цих поминок заслужився немало і голова читальні Михайло Симотюк (Івана), а дальше Грицько Ілащук (що кілька років прожив в Америці) та Петро Іванійчук (Дмитра), укінчений ґімназист.

(Далі буде)

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247, подає до відома всім своїм місцевих і позамісцевим членам, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 30. грудня, в Шкільнім домі, 608 S. Heabd St., точно в годині 1-ій пополудни. На сім мітінґу буде справозданне за цілий рік і вибір уряду на 1929 рік. Кождий член і урядник має явитись на мітінґ; не явившийся без важної причини заплатить кару після статута. — Петро Сасс, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в суботу, дня 29-го грудня, в год. 7-мій вечером, в гали Народного Дому, 72 Morris St. Обовязком кождого члена є прибути на річний мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1929 рік. — Антін Онисик, секр.

А. Г.

НОВІТНЯ ЯПОНІЯ.

(Театри, кінотеатри, преса, радіо, спорт).

Не лише красне письменство, але й театри є найсильнішими помічниками західних поглядів і новин, що за останнє століття стали протискатися у февдальну Японію. Тому чотири роки, в році 1924 оснувалося товариство театральних артистів, критиків і прихильників театру, які поставили собі за завдання ввести на японську сцену новітні, ба навіть ультрановітні твори, що осягнули великий успіх на чужинецьких сценах. Це товариство називається „Кабюкі", а його сценою є театр „Цукіджі". Зірвали з усім, що має якунебудь звязь із старою японською традицією, що всіми коріннями держиться китайської культури, а закинули також усе, що не є в безпосередній звязи із сучасним людським життям. Можуть собі позволити на щонебудь такого, бо вони не лише численно, але й фінансово дуже сильні та мають великий богато по реформаторськи настроєних наслідувачів. Велика частина драматичних шкіл і консерваторій приноровилася до нового напрямку та веде драматичне образування молодих адептів театрального мистецтва по бажанням „Кабюкі". Самособою між реформаторами та прихильниками старих напрямків іде завзята боротьба, протиаґітація, але в „Цукіджі" не дармують, а дають одну новинку за одною. Грають „Венецького купця", Ромен-Ролянову, „Гру любови та смерти", Метерленка, Бернарда Шова „Святу Іванну" і т. д. З японських авторів дуже улюблений є Цібуші, один із перших піонірів новітніх напрямків. Він іще тому двацять літ оснував із Садою Шожіро (нині дуже знаний трагік) „Бинзей Кійокай", рід якогось то вільного театрального товариства, яке можемо вважати першим кроком до змодернізування японської сцени та японського театрального мистецва.

Але з усіх новинок, що їх Захід дав Японії, найбільше зацікавлення викликав кінотеатр. Першу фільму, яку показували в Японії в 1896 році, привіз К. Інабата, предсідник торговельної палати в Осаці. Нині вже має Японія пять великих фільмових товариств із великим капіталом, що виробляють оріґінальні японські фільми. Японський глядач має до вибору чимало краєвих добрих фільмів великої мистецької вартости, бо японський режісер не потребує журитися добором акторів. В Японії дуже богато талановитих акторів. Грають усе можливе. Все, що має вигляди на успіх жовтої публики. Самурайські (боярські) події, любовні історії, пригоди, пропаґандні фільми, що успішно пропаґують історію і т. д. Але в великій части більшість кінотеатрів здана на довіз заграничних фільмів. І так японський фільмовий промисл залитий американськими, італійськими та французькими фільмами, з яких деякі осягли величезний успіх. Приміром „Нуждарі", Віктора Гіґо, „Салямбо", Фльобера, „Злодій з Багдаду", Ахмеда Абдулага, „Індійська гробниця", „Чудо вовків" і ін. Згідно з урядовою статистикою є нині **в цілій Японії 60 тисяч кінотеатрів.** Усі мають дуже численну фреквенцію. Так прим. у Токіо ціла одна половина горожан ходить принайменше раз на тиждень до кінотеатру, а богато з них має постійні тікети.

Всі ці новинки або практичні здобутки Заходу пильно та неструджено пропаґує доволі велика скількість журналістів, що є добрими заступниками нових напрямків і постійно вдержують взаємини із західними країнами. В „Країні сходячого сонця" **виходить около 3,000 денників.** Сюди не зараховано ріжних ревю і маґазинів, що їх там друкують ріжні американські підприємці. Всі часописи мають у Японії дуже сильну позицію, а видавані цікаво, зручно й уміло. Дуже люблені є карикатури, на які висміяні досить насердяться. Зайве додавати, що напруження, викликане домаганням загального виборчого права, має великий відгомін у пресі, та що це є головні політичні справи, які дають говірливим Японцям доволі нагоди розвинути свій талант до дебат і полемік.

Коли кінотеатр викликав між Японцями рух, то радіо спричинило між ними справжню бурю радости. Бо для них це є одинокий засіб, яким можуть осягнути сполуку з найдальшими закутинами своєї обширної островної держави. Нині є радіо всюди, де є почтовий уряд (державні апарати), який має право висилати та приймати радіотелеґрами. Від 1926 року, коли повстав перший „Союз радіоаматорів", зросла скількість його членів дуже значно. Приблизно є 435 тисяч абонентів. Так приміром управа почти в Осаці має 90,000 членів, у Негої 51,000 членів, Токіо 264,000 і Дайрен 30,000 членів. Пропаґандою бездротної телеґрафії займаються три денники, а 12 наукових журналів займаються студіями радіових питань. Усі визначні Японці пропаґують радіо при помочі уряду, шкіл а також своїм особистим впливом і стараються про його розвиток. Уже незадовго японські радіо-телеґрафісти матимуть на світовім телеґрафічнім форумі значний вплив. Між ударами джезбендного барабана, що десь там у галі готелю Савой у Лондоні завзято працює, між мельодійним індійським співом або пропаґандистичними кличами Москви почуємо цікаві співи тейш або найновіші „шляґери" пишних токійських гостинниць.

Але й у спорті не остаються Японці позаду своїх американських і европейських взірців. Вони є постійними та небезпечними гістьми всіх заграничних стадіонів і не бракує їх на ніякій Олімпіяді, де їх пописи викликають подив усієї публики. Та вони не занедбують також старих способів атлетичного образування, яким усе остаються вірні, прикладаються в усією азійською енерґією до тенісу, бейсболу, гольфа, роґбі, лещетарства, якого головним приклонником і пропаґатором є принц Шішбу, що як альпініст здобув собі спортову славу. Передовсім є Японці добрими пливаками і мандрівниками, де майже не мають конкурентів. У добрій памяти є ще успіх молодої японської спортовки Кіну Гітомі, що виступала на змаганях у Ґетеборґу в 1926 р. Але щоби і на спортовому полі зовсім стати самостійними, хочуть уладити собі „Олімпійські гри", в яких брали би участь члени народів Далекого Сходу. До нині мають спортовий тиждень, названий „Тижнем цісаря Геджі". Тоді змагаються за 118 краєвих рекордів.

Г. Цетерстрем.

РІДНЕ СЕЛО.

(Гумореска. Із шведського.)

Тому кілька днів задержався перед барбернею, бо хотів дати пристригти собі волосся. Ледви я сів, помічник, що з лиця виглядав на неповоротного, спитався мене:

— Стригти, прошу?

— Ні, — відповів я прудко — відрізати голову.

Банальне голяреве питання сильно мене розсердило.

Одначе юнак недочув моєї відповіди та говорив далі:

— А як пан бажають це собі?

То гарний хлопець, подумав я собі, навіщож його без потреби дразнити. Тому я відповів:

— Ззаду нічого, зпереду лише пристригти. Розділ з правого боку.

Помічник насамперед зачесав мені волосся взад, як то звичайно робиться, а потім узявся за діло та говорив значучо.

— Тут нагорі вже слабне, рідшає.

Я вмить вірвався з крісла, стягнув зі себе накривало та підбородок, поклав це на крісло та збирався скоро, щоби відійти.

Помічник кликав за мною:

— Ви не хочете стригтися?

— Ні, — кажу йому — а саме в отсій барберні ні. Та щоби ви також знали чому. За останніх десять літ, як лише я прийшов до якого барбера, щоби підстригтися, кождий, кажу кождий, зачинав так, як ви: „Тут нагорі вже рідшає, слабне". Це глупе та не на місці, коли щось таке говорить барбер. Затямте собі: Кождий, що вже лисіє, є вразливий. Де хто стане говорити про волосся, відтам найрадше втече. Або станеться мелянхолійний, коли приневолюють його думати про надходячу старість. Маю вже аж занадто того вічного „тут нагорі то зачинає ріднути". Від нині буду стригтися сам, або мене все обстриже моя жінка, чутлива й оглядна. Так, а тепер поручаюся вам. Моє поважання!

Але тут бас заступив мені дорогу тай каже: „Будь ласка, простіть помічникові та п[illegible]шу ласкаво сідати. Обслужу вас на повне вдоволення".

І просто насилу завів мене назад до крісла, загорнув мене знову в накривало, заложив мені за ковнірець серветку, взявся за діло та говорив:

— Я мусів узяти рідший гребінь. У вас, пане, дуже густе волосся.

Я зиркнув у зеркало і мені здавалося, що барбер підсміхається.

— А як гарно хвилюється, — говорив далі барбер.

Я на це не відповів нічого, але відчував якесь успокоєння.

А приємний барбер молов далі:

— То цікаве, таке густе та сильне волосся, а таке мягке. Я вже довго не мав такої голівки в роботі!

— Але вже таки рідшає, — кажу я обережно на це.

— Але що вам приходить на думку, пане, ви помиляєтеся. То лише так здається. Це, що так скажу, оптична помана.

Вкінці обстриг мене. А як він мене обчистив, і я заплатив йому, кажу:

— Ви знаменитий барберський мистець. Доки житиму, деінде не дам обстригтися, лише у вас. Але мусите бути трохи дискретні. Це з тою оптичною поманою було таки трохи занадто. Всюди є добре не переборщувати.

Незручний помічник самособою, стояв поза мною та глупо сміявся. Я бачив це добре в зеркалі.

(Переклав **М. Середа**).

Непевна.

Лікар: Хай пані вспокояться, то не є зовсім небезпечна недуга. Я сам перейшов її.

Пацієнтка: Так, але хто вас лікував, пане доктор?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З ПРИВОДУ РІЧНИХ МІТІНҐІВ.

Як в моїм відділі так і по других відбуваються в місяці січні вибори. Це є одинока для многих хвиля, коли наші члени дещо більше зацікавляться відділом, а через него і цілою нашою організацією.

Річні мітінґи повинні причинятися до зросту наших відділів, до більшого обєднання самих членів і приєднування нових. Тому на тих мітінґах треба вже раз покінчити зі всіми тими особистими справами і порахунками, що то звикли відгравати на них найважнійшу ролю. Загальне добро, а не амбіції особняків повинні заважувати. З старими спорами і непорозуміннями пора вже раз покінчити і не тягнути їх довгими літами і вносити роздор в товариство при кождім новім мітінґу.

При виборі урядників не треба руководитися кумівством а тим, хто здібніший і краще поведе працю. Нема потреби напихатися на уряд, але й не треба відпрошуватися, коли людина чується на силах, а таким урядом його другі обдаровують. Але треба поступати чесно. Раз принятий уряд треба совісно виконувати. А коли хто думає, що не буде всилі виконати обовязку, хай уряду не приймає. Бо що кому з таких урядників, що по виборі місяцями навіть на мітінґ не приходить! Ще боронять, що то їм силою накинено уряд.

До того наші члени, коли зійдуться на річні мітінги, повинні застановлятися і над тим, що українська іміграція будувала У. Н. Союз не тільки для асекураційних цілей, але й для національно-політичних і просвітних. Тому треба думати над тим, щоби члени У. Н. Союза були діяльними, свідомими і поступовими. Особливо треба звертати увагу на наші діти, бо незабаром буде конець і нам і нашим сваркам. Прийдеться наше добро передати нашим дітям. А до цего треба тих дітей підготовити.

І. Фітель,
з 214 від. У. Н. С. в Шикаґо, Ілл.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЧЕСТЕР, ПА.

Заходи коло будови Українського Народного Дому.

Наша громада, перебувши не надаючеся до громадської праці — горяче літо, в осени відбула листопадовий концерт, який як було вже подано в пресі, був дуже удачним і заохочуючим до дальшої народної праці.

В усіх наших товариствах і братствах видно чималий запал до праці, яка має увінчатися будовою Українського Народного Дому, до якого всі честерські поступові елементи від року прямують. Як відомо, минулого року проістнував комітет до будови Народного Дому, який вже придбав лоти і пару тисяч долярів на свою домівку.

Честерські товариства і братства, розуміючи потребу власного дому, протягом місяця грудня повідбували свої річні мітінги, на яких окрім урядів на р. 1929. повибирали по трох репрезентантів до комітету будови делегатови Дому та по одному делегатови до комітету Рідної Школи.

На день 23. грудня, на год. 1. по обіді скликується річні збори громади, на яких із репрезентантів товариств і братств та із репрезентантів громади буде вибраний комітет до будови народньої домівки.

Честерські Українці певні, що кому тільки мила народня честь, кому люба своя власна хата, кому цінне наше молоде покоління, яке годі виховувати в комірницьких льокалях, той з вірою в красше завтра нашої громади прийде на річний мітінґ громади, що відбудеться дня 23 грудня о першій годині в льокалі української школи.

В. Стеців, голова;
В. Стецула, секр.;
І. Сорока, касієр

Жид Мошко Лікс стоїть із своїм сином Іцком перед памятником Наполеона І.

— Тату, а хто це?

— Це Наполеон, великий бізнесмен, торгував державами.

— А що значить число 1813?

— Це, сину, число його телефону.

УВАГА! ST. CLAIR, PA.! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКР. АМАТОР. КРУЖКА

— відбудеться —

ПРЕДСТАВЛЕННЄ

В НЕДІЛЮ, 30. ГРУДНЯ 1928

В ГАЛИ ЦЕРКОВНІЙ, ЦЕРКВИ СВ. ІВ. ХРЕСТИТЕЛЯ

NORTH MILL ST.

ПЕЩЕНА ДИТИНА

образ з життя народа в 4-ох актах.

Режісер А. Старовецький.

Проситься всіх Українців з Ст. Клер і з околиць прийти, а не пожалуєте, бо штука дуже гарна. 301

Комітет.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ.!

УКРАЇНСЬКЕ ТОВ. БОЯН

— устроює —

ВЕЛИКЕ ПРЕДСТАВЛЕННЄ

ТРІЙКА ГІЛЬТАЇВ

комедію в 5-ох діях

В НЕДІЛЮ, 30. ГРУДНЯ 1928

В ГАЛИ ЦЕРКОВНІЙ ПРИ КОРТ УЛ., В НЮАРК, Н. ДЖ.

Початок в год. 7-ій вечером.

Ціни місць: $1.00 і 50 центів; діти 25 центів.

Дохід призначений на Український Народний Дім в Нюарку, Н. Дж.

Проситься український загал взяти численну у часть в цім гарнім представленню. 301-2

Комітет.

Отсим даєтьсн до відома українському загалови, що

В НЕДІЛЮ, 30. ГРУДНЯ 1928

в годині 8-ій вечером

гр. СТ. СИДОРОВИЧ

виголосить публичний виклад через РАДІО

СТАЦІ W. B. B. R. WATCH TOWER, NEW YORK.

Темат викладу буде

ДЕ ЗНАХОДЯТЬСЯ ПОМЕРШІ

Бесідник буде опирати свій темат тільки на підставі святого письма.

Перед викладом орхестра Т. Сербінського відограє кілька українських пісень.

Отож хто з Українців має радіо просимо ласкаво, щоби настроїли до повисшої стації, а почуєте таких річей, що будете задволені. 301,2

Комітет Тов. Дослідників св. Письма

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Товариство „Дністер", від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 29. грудня, точно в годині 8-ій вечером, в Укр. Нар. Домі, 217-19 Іст 6-та ул. Всі члени обовязані явитися на сих зборах, бо будуть важні справи до полагодження. Уряд і контр. комісія здадуть справозданнє, а потім буде вибір уряду на 1929 рік. Пригадується залягаючим з вкладками членам, щоби вирівнали свої залеглости на річних зборах. Не явившийся урядник буде покараний після статута, арт. 16 § 62, а член після статута, арт. 16, § 75. — Й. Чемеринський, секр. рекорд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 29. грудня, точно в годині 8-ій вечером, в Укр. Нар. Домі, 217 Іст 6-та ул. Обовязком є кождого члена явитися на збори. Уряд і контр. комісія здадуть справозданнє за рік 1928. відтак буде вибір уряду на 1929 рік. Не явившийся член на зборах заплатить кару після статута. — Ник. Марків, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 29. грудня, в 8-мій годині вечером. Кождий член повинен прийти на збори, бо буде справозданнє уряду і вибір уряду на 1929 рік. — Ник. Василишин, предс.; Йосиф Мартинів, секр.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Жертви, надіслані до Обєднання в місяці жовтні, 1928).

Бейон, Н. Дж. Збірка на Дім Укр. Інвалідів. Перевели Л. Бачинський і К. Гриник 109.00

Манчестер, Н. Г. д. Беднарчук переслав збірку від Громади з Манчестер на Інвалідів 18.60

Джерзи Сіті, Н. Дж. Збірка від Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. Союза, призначена на Інвалідів, переслав д. Н. Піґура 15.00

Провіденс, Р. Ай. Укр. Правосл. Громада при церкві св. Ів. Хрестителя зібрала на допомогу Укр. Інвалідови в Канаді, для бувшого старшини Галицької Армії 13.00

Шикаго, Ілл. д. Генсьорський переслав на оборону невинно засуджених 1.00

Майнерсвил, Па. о. І. Гундяк переслав збірку з концерту при Укр. Правосл. Церкві св. Юрія, призначену на Рідну Школу 16.00

Бруклин, Н. Й. Зі забави $5, а $5 зложила Г. Фенчинська на Дім Інвалідів. Разом переслано 10.00

Ню Йорк, Н. Й. З хрестин в гром. Гриця, збірка призначена на Рідну Школу 10.32

Фолл Рівер, Масс. Збірка з нагоди посвячення цвинтаря в громаді з Манвил, Р. Ай., призначена на Інвалідів 23.47

Нантікок, Па. о. Петрівський переслав на голодуючих в краю 5.00

Трентон, Н. Дж. д. Скоропад переслав збірку з віча з дня 30. вересня, призначену на допомогу Укр. Військовій Організації 34.00

Пітсбурґ, Па. о. Весоловський переслав збірку з хрестин в пп. Подолів з Вілінґ, В. Ва., призначену на Рідну Школу 14.00

Шикаґо, Ілл. д. Ґенсьорський переслав як членську вкладку на „Просвіту" 2.00

Тамс, В. Ва. д. Маґун переслав від М. Маґуна на рев. фонд 5.00

Ню Йорк, Н. Й. д. Воробець переслав як народний податок .. 2.00

Елмайра, Н. Й. о. Закревський переслав збірку з церкви св. Миколая, призначену на оборону невинно засуджених 15.00

Філя, Па. д. Шеґда переслав збірку від Комітету Будови Дому читальні Просвіти в селі Жухові на поправку Укр. Національних Цвинтарів у Львові 14.55

Гартфорд, Конн. З вигравки творів Т. Шевченка на парохіяльнім мітінґу на Рідну Школу переслав о. Пристай 11.00

Філя, Па. Збірка на забаві Будівельного Тов. „Дністер" зібрав п. д-р Клодницький на будову Дому Укр. Інвалідів 40.00

Сейр, Па. Збірка в церкві Вознесенія, призначена на оборону невинно засуджених, переслав д. Баґнюк 12.00

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ШИКАГО, ІЛЛ.

На фонд Військової Організації.

На спільній вечері у гр. Михайла Чуби гурток його знакомих, які зібралися, щоби відсвяткувати імени його гостителя, не забув і про Українську Військову Організацію, переконавшися, що вона не спить, а продовжує дальшу тяжку, нерівну боротьбу за права свого народу. На поклик гр. Степана Куропася присутні зложили жертви на орган сеї організації часопись „Сурма" як слідує: по 1 дол.: М. Чуба, С. Чуба, С. Куропась, І. Побуцький, М. Стахняк, Г. Стахняк, Т. Подола, І. Бойко, по 50 ц.: гр. Ст. Чуба. Разом 8 долярів і 50 ц. Гроші вислано до краю через „Обєднаннє".

Степан Куропась.

Вибір.

— Добре, пане, але чи ви хочете мене натягнути, чи хочете взяти мою дочку за жінку?

— О, мені все одно. А що вам було би милше?

БРУКЛИН, Н. Й. РІЧНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ. БРУКЛИН, Н. Й.

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІХ ШЕРОВЦІВ КОРПОРАЦІ УКР. ДОМУ У БРУКЛИНІ, Н. Й., ЩО

РІЧНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

В СУБОТУ, ДНЯ 29-ГО ГРУДНЯ 1928 РОКУ

В ГОД. 7.30 ВЕЧЕРОМ, ПІД Ч. 101 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

Члени зелізного фонду обовязані перемінити зелізний фонд на шери, інакше не будуть мати права до вибору нового уряду на 1929 рік. Рівнож будеться принимати нових шеровців. Хто хоче таким стати, хай зголоситься до урядників Корпораці. На цих зборах буде вибраний уряд на цілий біжучий рік. Хай на них не бракне ані одного шеровця. Приходіть всі.

ЗА УРЯД КОРП. УКР. ДОМУ: 301-2

І. Мудрик, предсідатель. І. Гринчук, секретар.

ПОЗІР! БРУКЛИН, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКР. ДОМУ, АМАТ.-СПІВАЦЬКИЙ КРУЖОК

ставить комедію під назвою

„СТО ТИСЯЧ"

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО ГРУДНЯ 1928 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ

101 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Початок точно в годині 5-тій вечером.

Всту 50 центів. — Вступ для дітий 10 центів.

Шановні Громадяни і Громадянки! Ми живемо в часі, коли всі рухливі організаці та Товариства використовують холодні дні на устроювання ріжних підприємств. Таксамо і Український Дім міста Бруклина ставить повище згадану комедію — „СТО ТИСЯЧ". Ця штука представляє обман грошевий. Тут будете мати нагоду побачити, як стати міліонером. Приходіть самі і кличте своїх знакомих. Хто прийде, не буде жалувати. Штука буде починатись точно в годині 5-тій вечером. — За вдоволення ручить

301-2 **Комітет.**

ДЕ ВІДБУДУТЬСЯ ОПЕРОВІ КОНЦЕРТИ

З РАМЕНИ СОЮЗА УКР. РОБ. ОРГАНІЗАЦІЙ

при участи

ЗНАМЕНИТОГО БАСА

ІВАНА СТЕШЕНКА

ДІТРОЙТ, МІШ., в суботу, 29. грудня, в год. 8-ій вечером, в Українськім Просвітнім Домі, 4959 Мартін вул.

ГЕМТРЕМК, МІШ., в неділю, 30. грудня в годині 7.30 вечером, Міжнар. Робітничім Домі, 3014 Еманс вул.

ГРЕНД РАПІДС, МІШ., в понеділок, 31. грудня, в годині 7-мій вечером, в Воркмен Сіркл, 347 Мт. Вернон Евеня.

ВОРЕН, О., в суботу, 5. січня, в годині 8-ій вечером, в Найтс оф Пітіас Гал, 182 Н. Парк Евеня.

АКРОН, О., в неділю, 6. січня, в годині 2-ій пополудни, в Українськім Робітничім Домі, 562 Коріц вул.

КЛІВЛЕНД, О., в неділю, 6. січня, в годині 7.30 вечер, в Українськім Робітничім Домі, 1051 Оборн Евеня.

БОФАЛО, Н. И., в понеділок, 7. січня, в годині 7.30 вечером, в Українськім Народ. Домі, 205 Мілітери Ровд. 304-2

ВСІ ПРИХОДІТЬ НА КОНЦЕРТ!

НЕ БАЧИЛИ В НЮ ЙОРКУ НЕ ЧУЛИ

НА ТАКІЙ ШТУЦІ ЩЕ НЕ БУЛИ?

— котра відограється —

АРТИСТАМИ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО ГРУДНЯ 1928 РОКУ

(SUNDAY, DECEMBER 30th, 1928)

В ЦЕРКОВНІЙ САЛІ СВ. ВОЛОДИМИРА,
ІСТ 14-та УЛИЦЯ, НЮ ЙОРК, Н. Й.

„ЖЕРТВА ТЕАТРУ"

драма на 4 дії, Ев. Жуковського. 301,3

Початок в годині 7.30 вечером.

Вступ для дорослих 50 центів. Вступ для дітий 15 центів.

ПОЗІР! ГАРТФОРД, КОНН., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

СПІВАЦЬКЕ ТОВАРИСТВО „БАНДУРИСТ"

при Українській гр. кат. Церкві в Гартфорд, Конн.

— відограє —

„НІЧ У ВИФЛЕЄМІ"

дуже гарний сценічний образ в 4-ох діях

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО ГРУДНЯ 1928 РОКУ

В ЛИТОВСЬКІЙ ГАЛИ, 339 CAPITOL AVE., cor. BROAD ST., HARTFORD.

Вступ для дорослих 50 центів, для дітий 25 центів.

Початок в годині 5-тій пополудни,

На кінець вийде св. Николай з дарунками.

Родимці! Це буде перше представленнє цего року в Ню Інґленд. В грі виступає понад 50 осіб. Дуже гарні і коштовні костюми. Хто прийде, буде мати правдивий св. Вечер.

301-2 **Комітет.**

ПРОТОКОЛ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ ОБЄДНАННЯ.

(13)

Внесення і запити.

Кедровський. Думаю піддати під увагу справу висилки делеґата до краю. Річ ясна, що ми не можемо оплачувати коштів, о тім нема навіть мови. Але мимо цего треба нам вислати людину, котра приглянулася би відносинам в краю, а особливо роботі тим ґрупам, що заявляються за безпощадною боротьбою з окупантами. Бо саме з тими ґрупами треба нам ввійти в тісніший контакт. А що тепер трапляється нагода, що можливо наш предсідатель буде в краю, булоби дуже вказаним, щоб він привіз нам ті інформації, яких ми письменною дорогою дістати не можемо. Бо допомогова наша акція не потребує ревізії, але політична потребує. До того ми хочемо брати активну участь і в ідеольоґічній розбудові краю. Я певен, що цю думку екзекутива возьме під розвагу.

Грицей: Це дуже добра думка. До того треба краєви вияснити і наші відносини в Америці.

Клодницький: Треба вияснити краєви, що прямо неможливо буде збирати жертви на край, коли там не буде згоди в таких справах як вибори чи акція в справі допомоги голодуючим чи потерпівшим від повені. До того треба їм вказати, щоб жертвами господарили в той спосіб, щоб повставали з них продуктивні підприємства. Нам треба пробувати ввійди в компроміс з кількома краєвими ґрупами; а не вдасться це, тоді йти з одною. Добре би було, щоб з рамени Обєднання вислати делеґата на Конґрес Українських Націоналістів, що має десь незабаром відбутися.

Сокальчук: Обєднанне повинно взяти під увагу одну важну на мою думку справу: Є нею зорґанізовання прогульки до Рідного Краю. Така прогулька повинна відбутися під проводом Обєднання. Шифкарти мужуть продавати ріжні бюра, щоб не було сейчас закидів, що хтось хоче робити бизнеси, бо в нас до таких закидів дуже скорі. Але сама прогулька річ гарна, особливо, колиб в ній взяли участь і діти, що тут роджені. Другі народи орґанізують такі прогульки кождого року, думаю, що й Обєднанне повинно на це звернути увагу.

Дармограй: Думка дуже добра, але боюся, щоби не пошкодила Обєднанню, щоб не кидано зараз ріжними підозріннями.

Мишуга: Така думка була вже в Обєднанню піднесена і ми думаємо, що вона дасться зреалізувати, коли прийде ювилей Просвіти, або посвячення Дому Інвалідів, який задумуємо поставити.

Грицей: Пізна пора, предмет нарад вичерпаний, ставлю внесення на замкнення нарад.

Предсідатель ствердив, що програма засідання вичерпана і ніхто не зголошується до слова. Засідання замкнено о год. 7.30 вечером.

Л. Мишуга, секр.

Додаток:

Згідно з ухвалою Річного засідання Головної Управи, запрошено Делеґата Рідної Школи п. Л. Ясінчука на засідання екзекутиви, яке відбулося дня 21 листопада в Ню Йорку.

На тім засіданню зложив п. Ясінчук слідуючу заяву:

Заява.

Запрошений на сьогоднішне засідання для познакомлення зі становищем „Обєднання" до „Рідної Школи", заявляю:

„Рідна Школа" все оцінювала як слід усяку допомогу ріжних американсько-українських орґанізацій, а особливо дотеперішню акцію „Обєднання" для допомоги „Рідній Школі", в наслідок якої то акції допомога „Рідній Школі", пересилана кожного року через „Обєднання", перевисшала решту допомоги зі Злучених Держав. Тій своїй оцінці „Рідна Школа" давала вислів у принагідних публікаціях та щорічних друкованих звітах.

Заявляю, що „Рідна Школа" рішилася на висилку делеґата тільки тому: 1) пізнала, що „Обєднання", маючи на увазі не тільки політичні справи, але й допомогові і то для всіх потреб старого краю та розпоряджуючи тільки нечисленними силами, при найкращій волі не може присвятити „Рідній Школі" стільки уваги, скільки вона вимагає з огляду на свою вагу й буджет; 2) через засаду старого краю, вироблену на практиці всіх культурних народів, що справа ведення й удержання приватного шкільництва мусить бути трактована окремо від усіх справ та упривілійована; 3) відвідувачі старого краю з Америки чи Канади та поодинокі добродії й орґанізації в своїх письмах підносили в „Рідній Школі" потребу розвинення **живим словом** акції в користь „Рідної Школи" (цю потребу зрештою зауважила „Рідна Школа" в старому краю, бо друковане слово не всюди доходить); 4) „Рідна Школа" бачила, що є ще певний круг українських громадян на іміґрації, які стоять поза „Обєднанням", сприяють „Рідній Школі", а не мають зорґанізованої допомоги.

Щоб дати можність громадянам усяких політичних чи инших уґруповань узяти участь у піддержці „Рідної Школи", — делеґатура признавала трояку можливість пересилки орґанізованої в Америці допомоги: 1. через свої орґанізації („Обєднання", „Робітничий Союз", „Українську Народню Поміч", ріжні редакції і ин.), 2. прямо до „Рідної Школи" у Львові, або остаточно 3. на руки делеґата.

Делеґатура не може вести своєї окремої політики, а мусить стояти на тій самій засаді, що її Централя у Львові, а саме: з огляду на це, що школа мусить бути понадпартійна і служити потребам українського народу без огляду на партійні чи инші ріжниці, — не може утотожнювати себе з ніяким політичним уґрупованням, натомісць з огляду на справу, яку репрезентує, вимагати моральної і матеріяльної піддержки „Рідної Школи" з боку всіх уґруповань разом і кожного зокрема. В цьому становищі делеґатура ніяк не могла добачувати навіть тіни неприхильности до котроінебудь з тутешніх орґанізацій, а зокрема до „Обєднання", яке за весь час свойого істновання ставило „Рідну Школу" основою національної політики, яке було головним добродієм „Рідної Школи" та — вірю, останеним і на будуче.

Підставою цеї моєї віри не тільки сама льоґіка часу, не тільки промова голови „Обєднання", О. Ревюка на річному засіданні „Обєднання" дня 24. жовтня 1928 („Свобода" ч. 256), але головно поважна дискусія на тому засіданні над долею „Рідної Школи". Образ тої дискусії відтворюю собі на основі щойно поданого мені до відома протоколу з ходу нарад.

Вірю, що при добрій волі дасться не тільки задержати повна згідність обох чинників: „Обєднання" й делеґатури, але й через щиру піддержку цеї для старого краю преважної культурно-освітньої, але з великим політичним значінням установи затіснить той звязок, який у теперішний час повинен як найтісніше обєднати іміґрацію зі старим краєм.

Лев Ясінчук.

Mr. I. Knowitt ippy doesn't believe in drastic measures — By Thornton Fisher

BAW
YOU NAUGHTY BOY
WHAM
O-O-U
HERE! HERE! WHAT'S THE IDEA OF BEATIN' THAT BOY LIKE THAT!
THE VERY IDEA OF SAYING SUCH A THING-
LET THAT BOY ALONE HE DIDN'T SAY ANYTHING SO SERIOUS AS TO DESERVE THAT I RECKON-
WELL, I WONT STAND FOR IT-
NOW, IVE SAID ALL IM GOING TO SAY- IVE TOLD YOU THAT KINDNESS IS THE ONLY METHOD TO USE AND I KNOW-
AND IF YOU EVER CALL YOUR FATHER AN OLD FATHEADED WALRUS AGAIN I'LL SPANK YOU HARDER!
BAM
ZOWIE
OH POP
ZANK
903
INTERNATIONAL CARTOON CO., N. Y.

Про нього також пишуть.

Знаєш, про мене пишуть в ґазетах!

— Так, а що?

— Пишуть, що вчора в театрі на представленню було около три тисячі глядачів, а одним із тих трьох тисяч прецінь я був також.